

บทที่ 2

บททวนวรรณกรรม

ปัญหาทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

จากการศึกษาสภาวะทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 2-6 ขวบ ในภาคใต้ของ ทรงชัย จูดี โสมกุล(2) พบว่า กว่าร้อยละ 90 ของเด็กกลุ่มนี้มีฟันผุและยังไม่ได้ได้รับการรักษา เด็กส่วนใหญ่มีอนามัยช่องปากไม่ดีนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณฟันกราม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดโรคฟันผุได้แก่อนามัยช่องปาก การบริโภคนมรสหวาน การอมข้าวในปาก ชนิดของยาสีฟัน และการเอาใจใส่ดูแลตรวจสุขภาพฟันของผู้ปกครอง เมื่อศึกษาสภาวะทันตสุขภาพเด็กอายุประมาณ 8 ขวบ ในภาคใต้ ของ วิรัตน์ เอื้องพลสวัสดิ์(3) พบว่า เด็กในวัยนี้เกือบทุกคนมีฟันน้ำนมผุ และจำนวนฟันน้ำนมเฉลี่ยที่ผุสูงมากถึงประมาณ 8.5 ซี่/คน ครั้งหนึ่งของเด็กมีฟันแท้แล้ว โดยเฉลี่ยมีฟันแท้ผุ 1 ซี่/คน ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุได้แก่ ถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งจะพบเด็กในชนบท มีฟันผุมากกว่าเด็กในเขตเมือง เจตคติของผู้ปกครองต่อสุขภาพช่องปาก ความสามารถในการประเมินสภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กโดยผู้ปกครอง การช่วยแปรงฟันแก่เด็ก และพฤติกรรมแปรงฟัน จากการวิจัย 2 ชิ้นนี้ ทำให้ทราบแนวโน้มความรุนแรงที่มากขึ้นของโรคฟันผุในเด็กตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนจนกระทั่งเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ร่วมกับการดูแลทำความสะอาดช่องปากอย่างสม่ำเสมอภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และพฤติกรรมที่รับประทานอาหารที่เหมาะสมตลอดจนการเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อสุขภาพช่องปากของเด็กด้วย

แม้ว่าผู้ปกครองจะมีบทบาทสูงต่อการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก แต่ในปัจจุบัน ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับอนุบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น ซึ่งเด็กเหล่านี้ก็จะได้รับการปลูกฝังนิสัยและพฤติกรรมจากสถาบันแห่งนี้ด้วยเช่นกัน ครูผู้ดูแลเด็กจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสมแก่เด็กเหล่านี้(4-10) ในประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศได้ดำเนินกิจกรรมทางทันตสุขภาพในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างทันตบุคลากรและครูมาเป็นระยะเวลาอันนานและเกิดผลสัมฤทธิ์สูง สามารถลดอัตราการเกิดฟันผุลงได้มาก(11-15) จากหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพช่องปากไว้ในสาระที่ 1 ในเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละระดับชั้นคือ ในระดับชั้นป. 1 เพื่อให้นักเรียนรู้หน้าที่ของฟันและประโยชน์ของการมีสุขภาพปากและฟันที่ดีและการแปรงฟันด้วยตนเองถึงกรามแท้ซี่แรก ส่วนในระดับชั้น ป. 2 เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการ

แปรงฟันรวมทั้งวิธีป้องกันอันตรายที่มีผลกระทบต่อฟัน ในระดับชั้นป. 3 เพื่อให้นักเรียนรู้ลักษณะการเจริญเติบโตของกระดูกขากรรไกรในช่วงฟันแท้กำลังจะขึ้นและการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อฟัน ชั้น ป. 4 เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจการทำงานของระบบอวัยวะต่างๆของร่างกายเกี่ยวกับการใช้ฟันเคี้ยวอาหารอย่างถูกวิธี ในระดับชั้น ป. 5 เพื่อให้นักเรียนรู้ความสำคัญและประโยชน์ของการเคี้ยวอาหารให้ละเอียดและเมื่อนักเรียนเรียนในระดับชั้น ป. 6 เพื่อให้ นักเรียนรู้การป้องกันอุบัติเหตุต่อฟัน(16) ซึ่งการบรรจุเนื้อหาดังกล่าว อาจจะยังไม่เพียงพอต่อการมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่เหมาะสมของนักเรียน

ในประเทศไทย กิจกรรมทันตสาธารณสุขในโรงเรียนได้รับการพัฒนามาเป็นระยะเวลาานกว่า 20 ปี ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัย ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตลอดทั้งคุณครูประจำชั้น ในการร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ(17-18) ซึ่ง วัลภา ฉลากบาง ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาเด็กไว้ว่า ครูจะต้องตระหนักว่าหน้าที่ของครูมิใช่การถ่ายทอดความรู้อย่างเดียว แต่จะต้องช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการสมบูรณ์ทุกด้าน ต้องใช้วิธีสอนและกิจกรรมต่างๆที่จะทำให้นักเรียนสนใจ และเข้าใจ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียนแต่ละวัย เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน และครูควรหาอุปกรณ์การสอนเพื่อทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง(19) อย่างไรก็ตาม สื่อการสอน คู่มือที่เหมาะสม ตลอดจนการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้นจากการวิจัยของ วิรัตน์ เอื้องพลสวัสดิ์(3) พบว่า เจตคติของครูระดับชั้น ป.1 ต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก ยังไม่ค่อยดีนัก กล่าวคือ ครูส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่า ฟันน้ำนมมิได้มีความสำคัญพอกับฟันแท้และไม่แน่ใจว่า การจ้ำกัของหวานจะป้องกันฟันผุได้จริง รวมทั้งยังไม่สามารถจำแนกประเภทของยาสีฟันที่มีประสิทธิภาพต่อการป้องกันฟันผุได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทันตบุคลากรควรต้องหามาตรการที่เหมาะสม ในการอบรมครูให้มีเจตคติที่ดีเสียก่อนในการดูแลสุขภาพช่องปาก จึงจะคาดหวังให้ครูสามารถกระตุ้นให้เด็กนักเรียนหันมาสนใจดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

สื่อมีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาทั้งหลายเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยประสานความรู้ ความเข้าใจ ที่ผ่านประสาทสัมผัสในการรับรู้ การจดจำ นำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีและมีการปฏิบัติจนเกิดทักษะความชำนาญ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร พร้อมทั้งจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน นักเทคโนโลยีทางการศึกษาและนักสาธารณสุข ได้พยายามเน้นว่า สื่อมีคุณค่าสามารถช่วยให้การเรียนรู้หรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ สื่อมีผลต่อการเรียนรู้ คือ

1. ช่วยสนับสนุนการรับรู้และการแปลความหมายของแต่ละบุคคลให้รวดเร็วขึ้น

2. ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างทัศนคติเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง
3. ช่วยสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง ได้อย่างเหมาะสม
4. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง โดยทำให้ผลการกระทำ หรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในทันที
5. ช่วยเสริมสร้างได้เกิดการจดจำได้มากขึ้น รวดเร็วและมีความคงทนขึ้น
6. ช่วยในการ โน้มน้าวใจให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ช่วยให้เกิดทักษะความชำนาญได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ในทางปฏิบัติ
8. ช่วยดึงดูดและรวบรวมความสนใจ ความตั้งใจของผู้เรียนมาที่สื่อและผู้ใช้สื่อ
9. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
10. ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน และงบประมาณในการเรียนรู้หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
11. ช่วยสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอน การนำเสนอได้ทุกขั้นตอน ทุกระดับทั้งในและนอกระบบการศึกษา
12. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในระดับต่างๆ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
13. ช่วยส่งเสริมให้ผู้ค้อยโอกาสหรือผู้ไม่รู้หนังสือสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

แม้ว่าสื่อจะมีคุณค่าทรงประสิทธิภาพ และมีผลต่อการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนานับประการ ดังกล่าวมาแล้ว แต่เนื่องจากสื่อมีหลายประเภท แต่ละชนิดมีข้อดีข้อจำกัด มีเทคนิคเฉพาะตัวและให้ผลในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการรู้จักเลือกใช้สื่ออย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาเท่านั้น ที่จะทำให้การใช้สื่อเกิดคุณค่าและสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

สื่อ นับว่ามีความสำคัญและมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก(20-23) แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเริ่มปรับจาก “ศิลปะ” มาเป็น “ศาสตร์” เพิ่มขึ้น แต่แนวคิด “teaching” ที่เน้นบทบาทของครูก็ยังคงอยู่ ปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการสอนของครูประกอบกับวิทยาการและเทคโนโลยีที่ได้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ ทำให้แนวคิดเรื่องความสำคัญของการเรียนรู้เริ่มแพร่หลาย การสอนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจำเป็นต้องใช้ความรู้ในการวางแผนจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นแบบแผน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด โดยอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเข้ามาช่วย ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนจึงขยายวงกว้างออกไปไม่จำกัดอยู่ที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์เท่านั้น แต่ขยายรวมไปถึงปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่างๆด้วย (24) การใช้สื่อในการเรียนการสอนและการให้สุขศึกษา เพื่อให้นำเข้าสู่บทเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น อยากศึกษาค้นคว้าอยากคิดตามเรื่องที่จะสอน นอกจากนี้สื่อยังใช้ประกอบการอธิบายให้เข้าใจง่ายและสะดวกรวดเร็วใช้ในการกระตุ้น เพื่อเร้าให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้าในปัญหาที่จะสอนหรือใช้ในการสรุปบททวนเรื่องราวหรือบทเรียนทั้งหมดภายหลังการสอน หรือให้ผู้เรียนได้แนวคิด เกิดการเรียนรู้และจดจำเรื่องราวได้ดีและนานขึ้น

ความหมายของทันตสุขศึกษา

ทันตสุขศึกษา หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน โดยมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทันตสุขภาพไปในทางที่ถูกต้อง ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เพื่อการมีสุขภาพในช่องปากที่ดี

ความสำคัญของทันตสุขศึกษา

การศึกษาทางวิทยาการระบาดเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาทันตสาธารณสุข ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการคือ สิ่งที่ทำให้เกิดโรค โอสถ และสิ่งแวดล้อม จะพบว่าผู้ที่มีปัญหาทันตสาธารณสุขเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นตัวกลางที่จะมีพฤติกรรมสนับสนุนหรือยับยั้งปัจจัยการเกิดโรคอีก 2 ด้าน ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลผู้นั้นป่วยหรือไม่ป่วย เป็นโรคในช่องปาก จึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดปัญหาทันตสาธารณสุข ซึ่งทันตสุขศึกษา เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทันตสุขภาพของบุคคลให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ทันตสุขศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาทันตสาธารณสุข โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปากทั้ง 3 ประการคือ สิ่งที่ทำให้เกิดโรค โอสถ และสิ่งแวดล้อม (26)

กลวิธีการดำเนินงานทันตสุขศึกษาในโรงเรียน

ทันตสุขศึกษาในโรงเรียน เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมเพื่อช่วยให้เด็กนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ได้เรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพในช่องปากให้ถูกต้อง

การดำเนินงานของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของเด็กนักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ มักเป็นไปในรูปของ “โครงการสุขภาพในโรงเรียน” ซึ่งประกอบด้วย งานหลัก 4 ด้านคือ การดูแลสิ่งแวดล้อมรวมทั้งร้านค้าภายในโรงเรียน การบริการสุขภาพ การสอนสุขศึกษาและ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งทันตสุขศึกษานั้นสามารถจัดผสมผสานไปกับงานการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนหรือจัดควบคู่ไปกับการบริการสุขภาพในโรงเรียนก็ได้

การดำเนินงานทันตสุขศึกษาในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้จะต้องดำเนินการร่วมกันของบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูใหญ่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ครูสอนกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ครูประจำชั้น ครูอนามัย ทันตแพทย์/ทันตภิบาล หรือครูพยาบาล รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก

ข้อคิดในการจัดทัศนศึกษาแก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา คือ

1. ควรเน้นให้นักเรียนเกิดความร่วมมือ และพัฒนาการของทักษะที่เป็นสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับทัศนศึกษา
2. ความรู้อย่างเดียวไม่ทำให้เกิดสุขนิสัยขึ้นได้ โดยเฉพาะระดับประถมต้น ควรสอนให้เกิดสุขนิสัยการแปร่งฟันก่อนที่นักเรียนจะรู้ว่าแปร่งฟันเพื่ออะไร
3. บิคารมาดาและครู เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการทำให้เด็กมีสุขนิสัยอย่างถาวร
4. การสอนทัศนศึกษาควรประกอบด้วย การปฏิบัติ การดูแลการสัมผัสซึ่งบทเรียนอาจประกอบด้วยกิจกรรมการค้นคว้าและทดลอง ด้วยตัวเองโดยให้ร่วมกันเป็นกลุ่มโดยใช้วิธีการสังเกต บันทึก และวิเคราะห์อย่างง่าย
5. โปรแกรมทัศนศึกษาทั้งหลายควรเน้นให้เกิดทักษะของสุขนิสัยวิธีการจัดกรับจุลินทรีย์ให้หมดไป และการเลือกรับประทานอาหาร โดยเน้นเรื่องการแปร่งฟัน อาจใช้การข้อมสีฟันเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และควรทำซ้ำๆหลายๆครั้ง
6. บทเรียนทัศนศึกษาบางตอนอาจสอนร่วมกับรายวิชาอื่นๆในหลักสูตร เช่น วิทยาศาสตร์ การบริโภคและโภชนาการ เนื้อหาและกิจกรรมต่างๆควรพิจารณาความเหมาะสมตามอายุของนักเรียนเพราะความแตกต่างของอายุทำให้เกิดความแตกต่างในความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพลง นิทาน เกม

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเพลงกับการเรียนการสอนดังนี้

1. ช่วยฝึกทักษะทางภาษา นักเรียนกล้าแสดงออก
2. สอนจริยธรรมโดยใช้เพลงเป็นสื่อ
3. บรรยากาศในห้องเรียนแจ่มใสเมื่อครูใช้เพลง ทุกกลุ่มประสบการณ์ ใช้ได้ทั้งชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป
4. เพลงที่สรุปบทเรียนทำให้นักเรียนจดจำได้ง่าย โดยการเรียนรู้ด้วยเพลง
5. พัฒนาด้านสังคมในการร้องเพลงจะมีกิจกรรมเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีโอกาสสัมพันธ์กัน
6. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากนักเรียนสามารถแปลงเนื้อเพลงและคิดทำทางเองได้
7. สร้างความสนุกสนานกับบทเรียน เพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายอารมณ์เครียดของนักเรียน

ดนตรีและเพลงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ยอมรับโดยไม่รู้ตัว เพลงเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความสุข ความเพลิดเพลิน เกิดความสุนทรีย์ในด้านต่างๆ เพลงมีอิทธิพลต่อชีวิต เพราะคนเราต้องคลุกคลีอยู่กับเสียงเพลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเด็กๆ เป็นผู้ที่ชอบดนตรีและเพลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติ ดนตรีและเพลงจึง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้สื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” ของครูที่ได้สื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ ด้านสุขภาพช่องปากของครูที่สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” กับกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”
3. เพื่อเปรียบเทียบ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” กับกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบอนามัยช่องปากของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” กับกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูในกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” จะมีความรู้ และ เจตคติ ด้าน สุขภาพช่องปาก ดีกว่าครูในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”
2. นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” จะมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ด้านสุขภาพช่องปาก ดีกว่านักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”
3. นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” จะมีปริมาณ คราบจุลินทรีย์ลดลงมากกว่านักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน”